

GMINNY PROGRAM WSPIERNIA RODZINY NA LATA 2026-2028

OBROWO
NASZA GMINA

OBROWO 2026

Spis treści

Wstęp	4
1. Regulacje prawne.....	5
2. Struktura wsparcia rodzin	6
Wspieranie rodziny	7
Rola asystenta rodziny	7
Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	7
3. Sytuacja rodzin na terenie gminy Obrowo	7
4. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny	13
5. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2029	15
5.1 . Cel główny:.....	15
5.2 . Cele szczegółowe.....	15
6. Zasoby Instytucjonalne	18
7. Adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny	18
8 . Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	19
12. Podsumowanie działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrowie na rzecz rodzin i dzieci.....	20
Działania uzupełniające – „Lokomotywacje” i profilaktyka	21
Wypoczynek letni i zimowy dzieci	21
13. Uzasadnienie.....	21

Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, od której zależy prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa. To w niej kształtuje się osobowość, tożsamość, system wartości i postawy człowieka. Rodzina pełni kluczowe funkcje wychowawcze, opiekuńcze i socjalizacyjne, zapewniając dziecku warunki do harmonijnego rozwoju emocjonalnego, fizycznego i społecznego. W jej środowisku dziecko uczy się norm, rozwija umiejętności społeczne oraz kształtuje poglądy i styl życia, które wpływają na jego dorosłe funkcjonowanie.

Niezwykle ważnym elementem środowiska rodzinnego są relacje między rodzicami, oparte na wzajemnym szacunku, zaufaniu, wsparciu oraz jasno określonej hierarchii wartości. To właśnie jakość tych relacji w dużej mierze decyduje o atmosferze panującej w domu, a tym samym o poczuciu bezpieczeństwa dziecka, jego stabilności emocjonalnej oraz zdolności do tworzenia zdrowych więzi z innymi ludźmi. Rodzice, poprzez swoje postawy i codzienne zachowania, przekazują dzieciom system wartości, tradycje oraz wzorce, które ukierunkowują ich funkcjonowanie i podejmowanie decyzji na przestrzeni całego życia.

Prawidłowe i stabilne życie rodzinne odgrywa również istotną rolę w zapobieganiu negatywnym zjawiskom społecznym. Właściwe relacje między członkami rodziny, oparte na dialogu, zrozumieniu i konsekwentnej opiece, stanowią skuteczną ochronę przed występowaniem problemów takich jak uzależnienia, agresja, przemoc domowa, zaniedbanie czy niedostosowanie społeczne. Brak stabilności emocjonalnej, trudności wychowawcze, konflikty rodzinne czy niewydolność opiekuńczo-wychowawcza mogą natomiast prowadzić do rozwoju dysfunkcji wpływających negatywnie na rozwój dziecka oraz jego funkcjonowanie w przyszłości.

W sytuacji, gdy rodzina napotyka trudności, kluczowe jest podjęcie przez nią wsparcia oferowanego przez specjalistów oraz odpowiednie instytucje publiczne i organizacje działające na rzecz dzieci i rodzin. Pomoc ta powinna mieć charakter zintegrowany, kompleksowy i długofalowy, obejmując zarówno działania pomocowe, opiekuńcze, jak i profilaktyczne. Jej celem jest wzmacnianie kompetencji rodziców, poprawa funkcjonowania całego systemu rodzinnego oraz stworzenie dziecku stabilnych i bezpiecznych warunków rozwoju.

Podstawą podejmowania działań wspierających rodziny jest Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która precyzyjnie określa zasady udzielania pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Ustawa nakłada na gminy obowiązek opracowywania trzyletnich programów wspierania rodziny, uwzględniających diagnozę lokalnych potrzeb oraz plan systemowych działań mających na celu wzmocnienie rodzin. Realizacja tego zadania wymaga ścisłej współpracy samorządu z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, podmiotami kościelnymi, środowiskiem lokalnym oraz osobami i grupami zaangażowanymi w pomoc rodzinom.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026–2028, opracowany zgodnie z ustawą i w oparciu o doświadczenia z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023–2025, stanowi kontynuację dotychczasowych działań, a jednocześnie wprowadza nowe rozwiązania mające usprawnić system wsparcia rodzin w gminie Obrowo. Program zakłada rozwój spójnych i skoordynowanych działań na rzecz rodzin przeżywających trudności oraz tworzenie warunków sprzyjających pełnemu, bezpiecznemu i harmonijnemu rozwojowi dzieci. Jego realizacja ma przyczynić się do wzmacniania potencjału rodzin, podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz zwiększania dostępności profesjonalnej pomocy.

1. Regulacje prawne

Aby skutecznie zapobiegać problemom występującym w rodzinach oraz wspierać je w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo-wychowawczych, opracowano Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025–2028 dla Gminy Obrowo. Dokument ten, przygotowany na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ma na celu budowę spójnego systemu pomocy skierowanego do dzieci i rodzin wymagających wsparcia. Realizacja programu odbywa się w zgodzie z obowiązującymi regulacjami prawnymi, do których należą:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. nr 78 poz.483 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2025 poz. 1153 z późn.zm.)
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 poz. 49 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2024 poz.1829 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz. 1214 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 11 marca 2024r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024r. poz.424 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz. 2151 z późn. zm.);
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023 poz. 1939 z późn.zm.);
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2025 poz. 1338 z późn. zm.);
10. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2025 poz. 214 z późn. zm.)
11. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2025 poz. 881 z późn. zm.)
12. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2025 poz. 1208 z późn. zm.)
13. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2025 poz. 438 z późn. zm.)
14. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. 2024 poz.1576 z późn. zm.)
15. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. 2025 poz. 83 z późn. zm.)
16. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2024 poz. 917 z późn.zm.)
17. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2025 poz. 1461 z późn.zm.)
18. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2025r. poz.913 z późn.zm.)
19. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2025 przyjęta Uchwałą nr XXVI/23/2021 Rady Gminy Obrowo z dnia 26.05.2021r .

2. Struktura wsparcia rodzin

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizowania pieczy zastępczej, w zakresie określonym ustawą, należy do jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej. Ustawa określa podział kompetencji, obejmujących zadania i działania poszczególnych szczebli samorządu. Podział ten wygląda następująco:

Tabela 1. Struktura wspierania rodziny

GMINA

- Profilaktyka wspierania rodziny
- Asystent rodziny
- Usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków
- Adopcje
- Placówki wsparcia dziennego
- Rodziny wspierające
- Inne podmioty działające na rzecz dziecka
- Rodziny Pomocnicze

POWIAT

- Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna
- Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze
- Usamodzielnienie
- Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (Koordynator)

WOJEWÓDZTWO

- Ośrodek adopcyjny
- Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna
- Interwencyjny ośrodek preadaptacyjny

Wspieranie rodziny

Wspieranie rodziny odbywa się za jej zgodą i przy jej aktywnym udziale. W trakcie pomocy uwzględnia się zarówno zasoby, które rodzina już posiada, jak i wsparcie dostępne z zewnątrz.

Celem wsparcia jest pomoc rodzinom, które mają trudności w wychowywaniu dzieci, tak aby mogły samodzielnie wypełniać swoje funkcje opiekuńczo-wychowawcze. Pomoc obejmuje m.in.:

- sprawdzenie sytuacji rodziny i przyczyn kryzysu;
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny;
- naukę umiejętności opieki i wychowania dzieci;
- podnoszenie świadomości na temat funkcjonowania i planowania życia rodzinnego;
- wspieranie integracji rodziny;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- przywracanie rodziny do prawidłowego funkcjonowania.

Rola asystenta rodziny

Gmina zatrudnia asystenta rodziny, który bezpośrednio pracuje z rodziną. Asystent:

- pomaga rodzinie osiągnąć stabilność potrzebną do wychowywania dzieci;
- stara się, aby dzieci nie musiały opuszczać domu;
- działa w elastycznych godzinach, dopasowując się do rytmu życia rodziny.

Asystent nie zastępuje pracownika socjalnego, który zajmuje się diagnozowaniem środowisk zagrożonych wykluczeniem. Asystent pracuje tylko z rodzinami, w których sytuacja dziecka wymaga wsparcia. Jego pomoc kończy się, gdy rodzina potrafi samodzielnie wypełniać swoje funkcje opiekuńczo-wychowawcze.

Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Gmina pomaga również finansowo, gdy dziecko trafia do rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka. Koszty pokrywane przez gminę wyglądają tak:

- 10% kosztów – w pierwszym roku pobytu dziecka;
- 30% kosztów – w drugim roku pobytu;
- 50% kosztów – w trzecim roku i kolejnych latach pobytu.

3. Sytuacja rodzin na terenie gminy Obrowo

Podstawą planowania działań ujętych w niniejszym Programie jest diagnoza sytuacji rodzin mieszkających na terenie gminy Obrowo. Opracowanie to opiera się zarówno na danych społeczno-demograficznych przedstawionych w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Obrowo na lata 2021–2025*, jak i na aktualnych informacjach dotyczących osób oraz rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Obrowo, na dzień 31 grudnia 2025 r. populacja gminy liczyła 19601 mieszkańców, z czego 9912 stanowiły kobiety (50,56%), a 9688 mężczyźni (49,42 %). W tym samym roku pomocą społeczną objęto 432 rodzin, w których łącznie żyło 1087 osób. Oznacza to, że wsparcie otrzymało 5,54% wszystkich mieszkańców.

Pracownicy socjalni oraz asystenci rodzin realizują liczne zadania określone w przepisach ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ich nadrzędnym celem jest wzmocnienie rodziny jako podstawowego środowiska wychowawczego. Regularnie obserwują sytuację rodzin zamieszkujących gminę, ze szczególnym uwzględnieniem tych, w których istnieje ryzyko umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W sytuacjach kryzysowych oferują pomoc i wsparcie, aby umożliwić rodzinom prawidłowe funkcjonowanie i zapewnić dzieciom bezpieczne warunki rozwoju.

Tabela 2. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2023 -2025

Lp.	Rok	Liczba mieszkańców	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej
1.	2023	19 107	1129	424
2.	2024	19 388	978	360
3.	2025*	19 601	1087	432

*stan na dzień 31.12.2025r.

Źródło: OPS Gminy Obrowo, opracowanie własne

Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2023 - 2025 były długotrwała lub ciężka, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Występowanie powyższych problemów w rodzinach prowadzi do zaburzenia jej prawidłowego funkcjonowania, dlatego tak niezbędne jest zapewnianie dostępu do kompleksowych usług i realizowanie działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Tabela 3. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2023–2025

Lp.	Powody przyznawania pomocy	Liczba rodzin 2023	Liczba rodzin 2024	Liczba rodzin 2025
1.	ubóstwo	101	94	115
2.	bezdomność	4	7	7
3.	potrzeba ochrony macierzyństwa	67	52	40
3a.	w tym: wielodzietność	48	40	31
4.	bezrobocie	69	64	64
5.	niepełnosprawność	101	90	100
6.	długotrwałą lub ciężką chorobą	152	134	136
7.	bezzadność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego –ogółem	79	67	64
7a.	w tym : rodziny niepełne	26	30	26
7b.	rodziny wielodzietne	37	31	29
8.	przemoc w rodzinie	7	5	7
9.	alkoholizm	35	35	34
10.	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	3	5
11.	zdarzenie losowe	2	2	2

*stan na dzień 31.12.2025r.

Źródło: GOPS Gminy Obrowo, opracowanie własne

Wśród rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej znajdują się również rodziny doświadczające przemocy domowej. Szczególnie istotnym i narastającym problemem na terenie gminy jest przemoc rówieśnicza, która przybiera coraz większe rozmiary.

Rodziny dotknięte przemocą kierowane są do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Obrowie, którego celem jest koordynacja działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy w szczególności:

- integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych instytucji oraz specjalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- podejmowanie działań interwencyjnych oraz profilaktycznych w środowiskach dotkniętych przemocą domową,
- upowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach uzyskania pomocy na terenie gminy,
- inicjowanie i monitorowanie działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc.

Mieszkańcy gminy Obrowo mogą korzystać z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego oraz terapeuty uzależnień w ramach działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrowie.

- 1 psycholog zatrudnionych w wymiarze 10 godz. miesięcznie
- 1 pedagog 10 godz. miesięcznie,
- 1 terapeuta uzależnień 10 godz.

Liczba porad specjalistycznych w 2023r. wyniosła 683, w 2024r. - 705, a w 2025 r. – 484

Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy specjalistów zatrudnionych w GOPS w Obrowie w latach 2023–2025

Lp.	Rok	Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej	Liczba osób korzystających z pomocy pedagogicznej	Liczba osób korzystających z pomocy terapeuty uzależnień (GOPS)
1.	2023	204	168	42
2.	2024	156	141	32
3.	2025*	93	131	27

*stan na dzień 31.12.2025r.

Źródło: OPS Gminy Obrowo, opracowanie własne

Kolejną formą wsparcia kierowaną do rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest objęcie ich pomocą Asystenta rodziny, realizowaną przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Obrowo. Wsparcie to ma na celu wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, poprawę funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Asystent rodziny pracuje bezpośrednio z rodziną w jej środowisku zamieszkania, udzielając pomocy m.in. w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych, organizacji życia codziennego, prowadzenia gospodarstwa domowego, a także w sprawach związanych z edukacją dzieci oraz kontaktami z instytucjami i służbami działającymi na rzecz rodziny. Działania podejmowane przez Asystenta rodziny mają charakter wspierający, motywujący oraz profilaktyczny i są dostosowane do indywidualnych potrzeb danej rodziny.

W latach 2023–2025 wsparcie w formie asystentury rodziny realizowane było w ramach resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny oraz rodzinnej pieczy zastępczej”, co umożliwiło objęcie pomocą rodzin wymagających intensywnego i długofalowego wsparcia oraz zapewnienie ciągłości podejmowanych działań pomocowych.

Tabela 5. Liczba rodzin objętych wsparciem Asystenta rodziny w latach 2023–2025

ASYSTENT RODZINY	2023r.	2024r.	2025r.
Ilość rodzin objętych wsparciem	22	27	29
Liczba osób w rodzinach	89	101	116
Liczba dzieci w rodzinach	58	74	60
Kwota wydatków łącznie zatrudnienia asystentów	109832,90 zł	178 096,33 zł	229 648,84 zł
Kwota wydatków – środki rządowe	4 000,00 zł	58 069,33 zł	75 341,84 zł
Kwota wydatków - środki samorządowe	105 832,90 zł	120 829,72 zł	154 307,00 zł

*stan na dzień 31.12.2025r.

Źródło: OPS Gminy Obrowo, opracowanie własne

Praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długotrwałym i złożonym. Wymaga ona systematycznych oraz skoordynowanych działań wielu instytucji. Skuteczność podejmowanych działań w dużej mierze zależy od aktywności samych rodzin, ich gotowości do współpracy z instytucjami pomocowymi oraz motywacji do zmiany dotychczasowego sposobu funkcjonowania. Należy podkreślić, że objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny oraz pomocą innych instytucji nie zawsze prowadzi do szybkiego przywrócenia prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych ani do całkowitego wyeliminowania problemów takich jak uzależnienia czy inne zjawiska patologiczne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrowie podejmuje kompleksowe działania mające na celu ograniczanie i rozwiązywanie problemów społecznych występujących w rodzinach. Zadania te realizowane są poprzez pracę socjalną, interwencję kryzysową oraz wsparcie udzielane rodzinom w ich miejscu zamieszkania. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych, uzupełniona działaniami asystenta rodziny, służy wzmocnieniu zasobów rodzinnych, poprawie funkcjonowania społecznego rodzin oraz przeciwdziałaniu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Podejmowane działania przynoszą widoczne efekty, czego potwierdzeniem jest systematyczny spadek liczby rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi na terenie gminy.

Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny znajdują się również takie, w których występują zaburzenia psychiczne, niepełnosprawność intelektualna lub uzależnienie od alkoholu bądź innych środków psychoaktywnych. Praca z tego typu rodzinami wymaga długotrwałych i intensywnych działań oraz ścisłej współpracy z innymi instytucjami, służbami i specjalistami, w szczególności z zakresu ochrony zdrowia, oświaty, wymiaru sprawiedliwości oraz organizacji pozarządowych. Tylko podejście interdyscyplinarne pozwala osiągnąć trwałe i oczekiwane efekty wsparcia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrowie zapewnia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej kompleksowe wsparcie, dostosowane do ich indywidualnych potrzeb i możliwości. Pomoc ta realizowana jest w szczególności poprzez następujące formy:

- pomoc społeczną, obejmującą świadczenia pieniężne (zasiłki stałe, okresowe, celowe oraz specjalne celowe) oraz świadczenia niepieniężne, takie jak zapewnienie posiłku, schronienia, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, praca socjalna, usługi opiekuńcze, pomoc osobom zagrożonym eksmisją oraz udział w programach integracji społecznej i zawodowej;
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu, realizowaną w ramach działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- pomoc ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie, prowadzoną przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- poradnictwo specjalistyczne, w tym poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne;
- organizację „Szkoły dla Rodziców”, mającej na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych;
- organizację zajęć z zakresu edukacji społeczno-finansowej;
- wsparcie asystenta rodziny, realizowane poprzez indywidualną pracę z rodziną w jej środowisku zamieszkania;

- świadczenia rodzinne, w tym zasiłki rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie rodzicielskie oraz świadczenie wychowawcze;
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
- stypendia oraz zasiłki szkolne;
- dodatki mieszkaniowe i energetyczne;
- Kartę Dużej Rodziny.

Część powyższych zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrowie realizuje we współpracy z instytucjami gminnymi i powiatowymi oraz organizacjami społecznymi działającymi na terenie gminy. Współpraca ta obejmuje m.in. szkoły podstawowe, Policję, kuratorów sądowych, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizacje pozarządowe.

Interdyscyplinarna współpraca instytucji i specjalistów działających na rzecz dzieci i rodzin na terenie Gminy Obrowo jest zgodna z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podejmowane działania mają charakter zarówno interwencyjny, jak i profilaktyczny i służą zapobieganiu powstawaniu trudnych sytuacji życiowych oraz zjawisk patologicznych.

4. Analiza SWOT w obszarze wsparcia rodziny

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Obrowo na lata 2026 - 2029 dokonano analizy SWOT poprzednio obowiązującego programu na lata 2023 - 2025.

Tabela 6. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Obowiązujące akty prawne i programy oraz strategie, Dobrze działające instytucje w obszarze pomocy społecznej, Współpraca instytucji działających na rzecz rodziny np. Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy domowej,</p> <p>Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oferta wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i terapeutycznego dla rodzin i osób przeżywających problemy, Wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji pracujących na rzecz rodziny, Ustawiczne kształcenie kadry pomocy społecznej w zakresie umiejętności działania na rzecz rodziny i osób, działalność profilaktyczna klubów sportowych działających na terenie Gminy Obrowo na rzecz zdrowego stylu życia, Pozalekcyjna działalność szkół podstawowych na terenie Gminy Obrowo w okresie trwania roku szkolnego i realizacja programów pozalekcyjnych Dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy,</p>	<p>Mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej, Niewystarczające zaangażowanie w zakresie organizacji grup wsparcia w środowiskach lokalnych, Niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych, Niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia i innych inicjatywach integracyjnych podnoszących kompetencje społeczne, Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyżnianiu sytuacji kryzysowych, Brak rodzin wspierających, Mała oferta spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w okresie wakacji i ferii, Brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją,</p>

<p>Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczę zastępczą, Wpieranie rodzin przez asystenta rodziny Wpieranie rodzin przez Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej</p>	
<p style="text-align: center;">SZANSE</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p>
<p>Kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej, Wykorzystywanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, możliwość pozyskiwania środków finansowych w ramach ogłaszanych konkursów, Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny, Udział rodzin w działających na terenie gminy w grupach wsparcia oraz innych działaniach integrujących w środowiskach lokalnych, Wzrost zainteresowania i zaangażowania społecznego na rzecz dziecka i rodziny.</p>	<p>Występowanie zjawisk patologicznych, taki jak agresja, przemoc w rodzinie, wandalizm, uzależnienia od alkoholu i innych środków uzależniających, występowanie syndromu „dziedziczenia biedy”, Uzależnienie świadczeniobiorców pomocy społecznej od otrzymywanej pomocy finansowej i duża liczba osób długotrwale z niej korzystających, Osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny, Występowanie zjawiska przrzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje, Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez nie wolnego czasu,</p> <p>Brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych,</p> <p>Skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja,</p> <p>Cedowanie coraz większej liczby zadań na samorządy gminne bez zabezpieczenia odpowiedniego finansowania kosztów ich realizacji,</p> <p>Brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb w zakresie mieszkań socjalnych oraz budownictwa komunalnego,</p>

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników GOPS w Obrowie oraz osób zajmujących się pomocą

rodzinie. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans zagrożeń.

Cieszy fakt, że dominują mocne strony jakie posiada Gmina Obrowo i istnieje realna perspektywa by eliminować słabe strony i zagrożenia. Założyć jednak należy, że zawsze w pracy z „żywą tkanką” jaką jest społeczeństwo będą istniały różnego rodzaju problemy i patologie.

Tylko sprawnie działające instytucje na szczeblu gminnym mogą im przeciwdziałać i dążyć do ich marginalizacji. Korzystając z szans, doskonaląc metody działania, kształtując odpowiednią politykę społeczną gminy można wiele zmienić. Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby powinny stanowić solidną podstawę do skutecznych działań w przyszłości i wyznaczają kierunki działań na kolejne lata.

5. Cele Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2029

5.1 . Cel główny:

Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny

5.2 . Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej.
2. Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przewyciężaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Tabela 7 . **Cel szczegółowy 1:** Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny i wypełnianiu przez nią roli opiekuńczo - wychowawczej.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik/ miernik	Czas realizacji
1.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców.	GOPS Obrowo we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie „ Szkoła rodzica”	Liczba osób	2026-2029 Wg potrzeb
2.	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci oraz zagospodarowaniu czasu	Instytucje i zakłady opiekuńcze (żłobek, przedszkole)	Liczba dzieci	2026-2029

	wolnego dzieci i młodzieży.	GOPS Obrowo (zajęcia prowadzone w ramach reintegracji społecznej)	Liczba osób	2026-2029
		Placówki kulturalnooświatowo-sportowe (Gminny Ośrodek Kultury w Obrowie, Kluby sportowe)	Liczba dzieci	2026-2095
		Szkoły podstawowe	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	2026-2029
3.	Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych	GOPS Obrowo	Liczba osób / rodzin	2026-2029
4.	Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	GOPS Obrowo	Liczba osób / rodzin	2026-2029

Tabela 8. **Cel szczegółowy 2:** Zapewnienie rodzinom zagrożonym umieszczeniem w pieczy zastępczej pomocy w przewyciężaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik / miernik	Czas realizacji
1.	Zabezpieczenie rodzinom pomocy socjalnej(świadczenia pieniężne i niepieniężne) oraz zatrudnienia wspomaganego (prace społecznie użyteczne, Klub Integracji Społecznej).	GOPS Obrowo CISTOR Toruń	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych, stypendium szkolnego. Liczba osób korzystających z zatrudnienia wspomaganego.	2026-2029
2.	Zabezpieczenie pomocy specjalistycznej w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność)	GOPS Obrowo (pomoc psychologa, pedagoga, prawnika, terapeuty, grupy wsparcia)	Liczba osób objętych terapią: - liczba porad psychologicznych, pedagogicznych, prawnych, socjalnych	2026-2029
		Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób objętych postępowaniem	2026-2029

		Punkt Konsultacyjnoinformacyjny dla Osób z problemem alkoholowym i i ich rodzin w Obrowie	Liczba osób objętych konsultacją	2026-2029
		Organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z proponowanej oferty	2026-2029
3.	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny	GOPS Obrowo	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny	2026-2029 Wg potrzeb
4.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny.	GOPS Obrowo	Liczba rodzin objętych monitoringiem	2026-2029
5.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin.	Zespół Interdyscyplinarny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	2026-2029
6.	Prowadzenie programów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców	GOPS Obrowo	Liczba rodziców biorących udział w programach	2026-2029
7.	Prowadzenie programów integracyjnych z udziałem rodziców i dzieci	Gminny Ośrodek Kultury w Obrowie	Liczba rodziców i dzieci biorących udział w programach	2026-2029

Tabela 9. **Cel szczegółowy 3:** Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Lp.	Kierunek działania	Podmiot realizujący	Wskaźnik /miernik	Czas realizacji
1.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.	GOPS Obrowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną	2026-2029
2.	Udział w spotkaniach Zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	GOPS Obrowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Liczba spotkań zespołów	2026-2029

3.	Interdyscyplinarne działania zapobiegające umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, w tym pomoc: - socjalna - poradnictwo	GOPS Obrowo Instytucje, organizacje działające na rzecz rodziny	Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej	2026-2029
----	---	--	--	-----------

6. Zasoby Instytucjonalne

Realizacja celów i zadań ujętych w *Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Obrowo na lata 2026–2029* opierać się będzie na działaniach podejmowanych przez instytucje funkcjonujące na poziomie gminnym. Działania te realizowane będą przy ścisłej współpracy z instytucjami powiatowymi właściwymi w zakresie pracy z rodziną i dzieckiem, a także z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami realizującymi zadania na zlecenie Gminy Obrowo.

System wsparcia rodzin z dziećmi na terenie Gminy Obrowo tworzą w szczególności następujące podmioty:

- Urząd Gminy w Obrowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy domowej,
- Gminny Ośrodek Kultury w Obrowie,
- placówki oświatowe – szkoły podstawowe, przedszkola i żłobki,
- organizacje pozarządowe,
- Komisariat Policji w Dobrzejewicach
- Poradnia Psychologiczno – pedagogiczna filia w Dobrzejewicach

Uzupełnieniem działań prowadzonych na poziomie gminy jest wsparcie oferowane przez instytucje działające na szczeblu powiatowym, do których należą:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,

7. Adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są przede wszystkim dzieci oraz ich rodzice mieszkający na terenie Gminy Obrowo. Szczególną uwagę program kieruje na rodziny, które napotykają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny zagrożone koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej oraz te, wobec których Sąd ograniczył lub pozbawił władzę rodzicielską. Program obejmuje również wsparciem wszystkie rodziny, które z różnych powodów potrzebują pomocy instytucji w realizacji zadań związanych z wychowaniem dzieci.

8 . Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

W Gminnym Programie Wspierania Rodziny uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie gminy, jak również instytucji i podmiotów szczebla powiatowego. Koordynowanie i inicjowanie zadań oraz programów należy do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrowie. Zakłada się otwarty charakter Programu i możliwość jego aktualizacji w miarę mogących wystąpić potrzeb.

9. Zakładane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Realizacja celów Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu stworzenie skutecznego i kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Obrowo. Dzięki współpracy różnych instytucji i podmiotów świadczących pomoc zakłada się rozwój profesjonalnych form wsparcia rodzin, co przyczyni się do poprawy funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wymagających wsparcia w zakresie opieki i wychowania dzieci.

Program przewiduje między innymi:

- zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej;
- wspieranie reintegracji rodzin naturalnych i powrót dzieci do ich środowiska rodzinnego, gdy jest to możliwe i bezpieczne;
- wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców oraz rozwój zasobów rodzinnych w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym;
- poprawę dostępu do działań profilaktycznych, wsparcia psychologicznego i socjalnego.

10. Finansowanie programu

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026–2029 będzie finansowana ze źródeł wieloletnich i zróżnicowanych, w tym:

- budżetu Gminy Obrowo;
- środków powiatu;
- dotacji z budżetu państwa;
- funduszy unijnych;
- środków organizacji pozarządowych wspierających działania na rzecz rodziny i dziecka.

Takie wieloźródłowe finansowanie zapewnia stabilność i umożliwia kompleksową realizację zadań programu, dostosowaną do potrzeb mieszkańców gminy.

11. Monitoring i ewaluacja programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym, którego realizacja wymaga systematycznej współpracy lokalnego samorządu, instytucji i innych podmiotów działających na rzecz rodziny.

Efektywność programu będzie monitorowana poprzez coroczne gromadzenie danych i analizę realizacji poszczególnych zadań w odniesieniu do celów szczegółowych. Monitoring pozwoli:

- ocenić postęp w realizacji działań;
- wskazać obszary wymagające wsparcia lub korekty;
- na bieżąco wprowadzać zmiany usprawniające funkcjonowanie systemu wsparcia dla rodzin.

Wyniki monitoringu, wraz z rekomendacjami i wskazaniem potrzeb, będą corocznie uwzględniane w sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrowie, co umożliwi podejmowanie decyzji opartych na aktualnych danych i doświadczeniu praktycznym.

12. Podsumowanie działań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrowie na rzecz rodzin i dzieci

W latach **2023–2025** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrowie realizował działania mające na celu zapobieganie problemom w rodzinach oraz wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców. Działania te były również prowadzone we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu, w ramach projektów, których partnerem wiodącym był Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu.

W 2023 r. GOPS w Obrowie kontynuował udział w projekcie **„Rodzina w Centrum 3”**, skierowanym do rodzin oraz dzieci z rodzin zastępczych i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Projekt oferował szeroki zakres wsparcia, obejmujący m.in. poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i logopedyczne, terapię i mediacje rodzinne, superwizję rodzin zastępczych, grupy wsparcia oraz warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie i emocjonalno-społeczne dzieci i młodzieży.

Projekt „Rodzina w Centrum 3” realizowany był w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014–2020, Priorytet IX „Solidarne społeczeństwo”, Działanie 9.3 „Rozwój usług zdrowotnych i społecznych”, Poddziałanie 9.3.2 „Rozwój usług społecznych”.

W 2024 i 2025 roku GOPS w Obrowie, we współpracy z PCPR w Toruniu, realizował projekt „Rodzina w Centrum – Etap I”, którego celem było wsparcie dzieci, młodzieży oraz rodzin z terenu gminy.

W ramach projektu przeprowadzono **165 konsultacji psychologicznych** dla dzieci i młodzieży. Zorganizowano także warsztaty socjoterapeutyczne „Moje emocje”

W 2024 i 2025 r. odbył się cykl spotkań „Szkoła Rodziców”, w którym uczestniczyło każdorazowo 10 rodzin. Podczas zajęć zapewniono opiekę i animacje dla dzieci. Po zakończeniu cyklu zorganizowano także trzy spotkania grupy wsparcia dla rodziców.

Wszystkie działania w ramach projektu realizowane były w Świetlicy Wiejskiej w Sąsiecnie.

Projekt „Rodzina w Centrum – Etap I” był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021–2027, Oś priorytetowa 08 – Wsparcie w obszarze rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego, Działanie FEKP.08.25 – Usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

Działania uzupełniające – „Lokomotywacje” i profilaktyka

Równolegle w 2024 i 2025 roku asystentki rodziny realizowały działania w ramach cyklu „**Lokomotywacje**”, odbywające się w budynku przy ul. **Dworcowej 3 w Obrowie**. Były to cykliczne zajęcia z elementami socjoterapii, ukierunkowane na rozwijanie kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży z terenu gminy.

W lipcu 2024 r. w ramach „Lokomotywacji” odbyły się warsztaty z bajką terapeutyczną, prowadzone przez psycholog. Zajęcia pomagały dzieciom lepiej zrozumieć trudne sytuacje życiowe oraz uczyły, jak reagować emocjonalnie i gdzie szukać wsparcia.

Dzięki współpracy z **Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Gminie Obrowo** zorganizowano co rok **dwie wycieczki profilaktyczne** dla dzieci z terenu gminy, promujące zdrowy styl życia wolny od nałogów.

Wypoczynek letni i zimowy dzieci

GOPS w Obrowie, co roku aktywnie wspierał organizację letniego i zimowego wypoczynku dla dzieci z terenu gminy. Dzięki współpracy z **Fundacją „Szansa dla Gmin”**, Towarzystwem „**Nasze Szwederowo**” oraz **Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy**, z różnych form wypoczynku skorzystało łącznie od 22 do 30 **dzieci** rocznie.

13. Uzasadnienie

Gmina Obrowo realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy obowiązek opracowywania trzyletnich programów wspierania rodziny. Programy te stanowią istotne narzędzie systemowej pomocy rodzinom oraz dzieciom, w szczególności tym, które przeżywają trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub w pełnieniu ról rodzicielskich.

W ramach programu Gmina Obrowo podejmuje działania mające na celu wsparcie rodzin w codziennym funkcjonowaniu, wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców oraz pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym. Program obejmuje także przeciwdziałanie sytuacjom, które mogą prowadzić do konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej.

Realizacja programu ma charakter kompleksowy i interdyscyplinarny. Obejmuje zarówno działania profilaktyczne, jak i wspierające, prowadzone w ścisłej współpracy z lokalnymi instytucjami, takimi jak szkoły, przedszkola, ośrodki pomocy społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, organizacje pozarządowe oraz służby mundurowe. Celem tych działań jest nie tylko bezpośrednia pomoc rodzinom, ale także zapobieganie skutkom trudnych sytuacji życiowych, minimalizowanie ryzyka wykluczenia społecznego dzieci i młodzieży oraz zwiększanie bezpieczeństwa i stabilizacji rodzinnej na terenie gminy.

Długofalowym celem programu jest również budowanie systemu wsparcia, który umożliwi wczesne reagowanie na problemy rodzinne, wzmocnienie samodzielności rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających

prawidłowemu rozwojowi dzieci i młodzieży, przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnych skutków patologii społecznych i uzależnień.

Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny i realizacja celów w nim zawartych wraz z realizacją projektów o charakterze społecznym pozwoli na znaczny wzrost aktywności społecznej oraz przyczyni się do poprawy jakości życia rodzin i dzieci, a w konsekwencji wszystkich mieszkańców Gminy Obrowo